

Пропозиції
Міністерства освіти і науки України
до проєкту Закону України
«Про харчування у закладах загальної середньої освіти»
(реєстр. № 2664 від 20 грудня 2019 р.,
н. д. І. Калаур, В. Ватрас)
(перше читання)

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції надає наступні зауваження та пропозиції до законопроекту.

Частиною третьою статті 56 Закону України «Про освіту» визначено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, у підпорядкуванні яких перебувають державні і комунальні заклади освіти, забезпечують безоплатним гарячим харчуванням:

дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальних та інклюзивних класах (групах), дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», які навчаються в закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) чи фахової передвищої освіти;

осіб інших категорій, визначених законодавством та/або рішенням органу місцевого самоврядування.

Питання організації харчування врегульовано Порядком надання послуг з харчування дітей у дошкільних, учнів у загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах, операції з надання яких звільняються від обкладення податком на додану вартість, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 02 лютого 2011 року № 116.

Відповідно до зазначеного Порядку організація харчування дітей у державних та комунальних закладах освіти покладається на органи виконавчої влади, а в закладах освіти, що належать територіальним громадам, - на органи місцевого самоврядування. Харчування дітей у закладах загальної середньої освіти здійснюється за місцем виховання, навчання або на підприємствах громадського харчування, з якими засновником (власником) відповідного навчального закладу укладено договір.

Згідно із частиною третьою статті 22 Закону України «Про загальну середню освіту» відповідальність за організацію харчування учнів (вихованців) у закладах загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності, додержання в них вимог санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм покладається на засновників (власників), керівників цих навчальних закладів.

Порядок організації харчування дітей у навчальних та оздоровчих закладах затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України від 01.06.2005 № 242/329.

Одночасно інформуємо, що наразі на розгляді Верховної Ради України перебуває проєкт Закону України «Про повну загальну середню освіту» (реєстр. № 0901, прийнятий в першому читанні). Після прийняття зазначеного проєкту

Закону Міністерство освіти і науки України внесе відповідні зміни до зазначених вище нормативно-правових актів з питань організації харчування у закладах загальної середньої освіти.

Таким чином, питання організації харчування учнів у закладах загальної середньої освіти буде врегульовано.

У разі розгляду цього законопроекту вважаємо, що він потребує суттєвого доопрацювання. Зокрема, пропонуємо:

1. Визначити форми власності закладів загальної середньої освіти, на які поширюватиметься дія Закону;

2. Уніфікувати застосування слів «діти», «учні», «діти та учні», привести їх у відповідність із термінологією Закону України «Про загальну середню освіту», відповідно до якого учасниками освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти є: *учні (вихованці)*; керівники; педагогічні працівники, психологи, бібліотекарі; інші спеціалісти; батьки або особи, які їх замінюють (стаття 19);

3. Уніфікувати застосування слів «заклади освіти комунальної власності», «заклади освіти, які перебувають у власності територіальних громад», «шкільна їдальня, шкільний буфет», «їдальні, буфети», «шкільні їдальні, буфети»;

4. Застосування слів «навчальні заклади», «загальноосвітній начальний заклад», «денний заклад загальної середньої освіти», «відділи освіти при органах місцевого самоврядування» привести у відповідність до термінології Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту»;

5. Визначити перелік категорій осіб, які відповідно до уже діючих законодавчих актів мають право на забезпечення безоплатним гарячим харчуванням;

6. Визначити термін «пільгове харчування», а також розмежувати категорії дітей, які забезпечуються харчуванням безкоштовно або на пільгових умовах;

7. Законопроектом передбачається організація харчування дітей за місцем навчання та (або) відпочинку. Чинним законодавством визначені такі дитячі заклади оздоровлення та відпочинку: праці та відпочинку, наметові містечка; позаміські (стаціонарні), дитячі центри; санаторного типу; табір з денним перебуванням. З огляду на викладене потребує уточнення, за яким місцем відпочинку передбачається харчування дітей закладу загальної середньої освіти;

8. Виключити із статті 2 законопроекту посилання на Закон України «Про дошкільну освіту», оскільки ним не передбачено організацію харчування учнів, а також виключення слів «дошкільних навчальних закладів» із пункту 5 частини другої статті 3 законопроекту;

9. Доопрацювати положення пунктів 17, 18 частини першої статті 1 законопроекту, якими визначено функції розпорядників місцевих бюджетних коштів та державних бюджетних коштів, оскільки відповідно до статті 23 Закону України «Про освіту» заклади загальної середньої освіти користуються фінансовою автономією;

10. У тексті законопроекту передбачити такі положення: «Відповідальність за організацію харчування учнів у закладах освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності, додержання в них вимог

санітарного законодавства, законодавства про безпечність та якість харчових продуктів покладається на засновників та керівників відповідних закладів освіти. Норми харчування учнів у закладах освіти встановлюються Кабінетом Міністрів України.»;

11. Уточнити суб'єктів, яким передбачається надання права безоплатно використовувати приміщення шкільних їдалень і буфетів для організації харчування в закладах загальної середньої освіти. Крім того, таке положення потребує узгодження з нормами частини першої та третьої статті 26 Закону України «Про освіту», відповідно до яких керівник закладу освіти здійснює безпосереднє управління закладом і несе відповідальність за освітню, фінансово-господарську та іншу діяльність закладу освіти, в межах наданих йому повноважень організовує діяльність закладу освіти, вирішує питання фінансово-господарської діяльності закладу освіти;

12. Частину третю статті 3 законопроекту узгодити з положеннями Закону України «Про загальну середню освіту», зокрема частини третьої статті 39, відповідно до якої у закладі загальної середньої освіти можуть діяти «органи батьківського самоврядування», а також Законом України «Про освіту», відповідно до частини першої статті 70, відповідно до якої громадське самоврядування у сфері освіти - це право учасників освітнього процесу та громадських об'єднань, інших інститутів громадянського суспільства, установчими документами яких передбачена діяльність у сфері освіти та/або соціального захисту осіб з особливими освітніми потребами, вирішувати питання у сфері освіти як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування, брати участь в управлінні закладом освіти, місцевими і державними справами у сфері освіти з питань, що належать до їх компетенції;

13. Фінансово-економічні відносини у питанні організації харчування у закладах загальної середньої освіти пропонуємо винести в окремий розділ;

14. У статті 4 законопроекту:

частину другу привести у відповідність із нормами Бюджетного кодексу України;

частини третю і четверту конкретизувати з метою надання правової визначеності відносинам, які передбачається врегулювати;

у частині п'ятій уточнити, яким центральним органом виконавчої влади передбачається затвердження норм фізіологічних потреб у харчуванні (відповідні положення передбачені й пунктом 1 частини першої статті 6 законопроекту);

частину шосту узгодити з положенням частини шостої статті 19 Закону України «Про охорону дитинства», яким передбачено, що органи місцевого самоврядування відповідно до законодавства можуть забезпечувати харчуванням учнів інших категорій та передбачати на це відповідні видатки з місцевих бюджетів;

15. У частині першій статті 6 законопроекту:

уточнити яким органом передбачається затвердження порядку технічного переоснащення їдалень і буфетів у закладах загальної середньої освіти (пункт 5);

ким може бути накладено заборону на вилучення з експлуатації обладнання (пункт б), а також умови, за яких може діяти такий пункт;

16. Частину другу статті 6 виключити у зв'язку з відсутністю необхідності такої норми без конкретизації суб'єктів, наділених відповідними повноваженнями;

17. Пункт 4 частини першої статті 7 законопроекту виключити, зважаючи на те, що відповідно до Кодексу законів про працю України режим роботи, тривалості робочого часу і відпочинку визначається у колективному договорі (стаття 13); трудовий розпорядок на підприємствах, в установах, організаціях визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку, які затверджуються трудовими колективами за поданням власника або уповноваженого ним органу і виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником) на основі типових правил (стаття 142);

18. Пункт 6 частини першої статті 7 законопроекту потребує узгодження із статтею 4 законопроекту;

19. Потребує доопрацювання стаття 9 законопроекту щодо міжнародного співробітництва;

20. Встановлення режиму харчування не є предметом регулювання закону;

21. У розділі V «Прикінцеві положення» законопроекту:

пункт 3 суперечить статті 8 Закону України «Про загальну середню освіту», якою визначено, що заклад загальної середньої освіти - це заклад освіти, основним видом діяльності якого є освітня діяльність у сфері загальної середньої освіти. Заклади загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типів і форми власності можуть мати у своєму складі структурні підрозділи, у тому числі філії, *інтернати з частковим або повним утриманням* здобувачів освіти, у тому числі за рахунок засновника;

пункт 4 суперечить частині шостій статті 19 Закону України «Про охорону дитинства», відповідно до якої органи місцевого самоврядування відповідно до законодавства можуть забезпечувати харчуванням учнів інших категорій та передбачати на це відповідні видатки з місцевих бюджетів. Крім того, зазначений пункт не узгоджується із частиною шостою статті 4 законопроекту;

пункт 5 суперечить частині третій статті 22 Закону України «Про загальну середню освіту»: відповідальність за організацію харчування учнів (вихованців) у закладах загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування, типів і форм власності додержання в них вимог санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм покладається на засновників (власників), керівників цих навчальних закладів.

Міністр освіти і науки України

Ганна НОВОСАД

13. 01.

2020 р.